

WIADOMOŚCI RZĄDU TYMCZASOWEGO

Wychodzą w 4 językach: litewskim, polskim, białoruskim i żydowskim.

108091

Adres redakcji: Wilno 4-to Jerska 13, pokój 20.

Wilno, dnia 29 grudnia 1918 r.

O ile pierwszy gabinet ministrów budującego się państwa Litwy nie mógł należycie rozwinąć swej pracy, nie mógł uchwycić pulsu tętniącego życia naszego, nie zdołał uczynić zadość tym wymaganiom, które stawiało społeczeństwo Litwy i powaga momentu dzisiejszego, — wiele przyczyn tego tkwi również i w składzie samego gabinetu ministrów. Część naszego społeczeństwa niewiedziała w nim swoich przedstawicieli, i nie mogła wykazać należytego zaufania.

Pierwszy gabinet ministrów nie mógł wywołać w społeczeństwie tego entuzjazmu pracy, który jest o tyle niezbędnym w chwili obecnej. Tylko Rząd stanowczy, posiadający całkowite zaufanie może wyzwolić kraj z tego niebezpieczeństwa, w którym się obecnie znajduje.

Władze okupacyjne, które przez cztery lata niszczyły nasz kraj i trzymały go w żelaznej pięści, obecnie usuwają się. Nie dały one nam należycie przygotować się do tego momentu, nie dały możliwości zorganizować tej siły, która zdołałaby obronić nasz kraj od band rozbójniczych, pastwiących się po całej Litwie, która mogłaby ochronić granice państwa Litewskiego. Jesteśmy obecnie zagrożeni przez anarchję wewnętrzną i napad zbrojnych cudzoziemców. Przed nami staje niebezpieczeństwo, że całe mienie państwowe zostanie rozchwytnięte, koleje przestaną kursować, zaś resztki naszej żywności zostaną wywiezione i zgroza głodu zapanuje w naszym kraju. Tuż za odstępującą armją niemiecką posuwają się czerwonogwardziści rosjanie, którzy chcą ponownie ujarzmić naszą Ojczyznę, uczynić ją częścią zgłodniałej, tarzającej się we krwi Rosji.

Pomoc przeciwko bolszewikom proponuje Polska; są nawet rozpowszechnione pogłoski, że Rząd tymczasowy chętnie zgodził się na przysłanie do Litwy wojska polskiego.

O ile jednak jesteśmy zainteresowani w obronie granic naszego państwa, o tyle dbać musimy

o całkowitą niepodległość Litwy. Przeto Rząd tymczasowy oświadczył, że wyrazi swoją zgodę na przysłanie wojsk polskich tylko pod warunkiem uznania niepodległości państwa Litewskiego ze stolicą w Wilnie.

Wyczuwając cały ogrom niebezpieczeństwa, wszystkie partje Litwy, wszystkie zamieszkałe w niej narodowości, — socjaldemokracja, socjaliści ludowcy demokraci, i demokracja chrześcijańska, które przedtem nie brały udziału w gabinecie ministrów, obecnie stanęły do pracy nad odbudową niepodległego państwa Litwy. Musimy uchronić kraj od grożącej anarchji, obronić granice Litwy i doprowadzić państwo do Sejmu Ustawodawczego. Białorusini i żydzi weszli również w skład Rządu Tymczasowego. Tylko polacy wachają się dotychczas, lecz kraj oczekuje i wierzy, że oni również spełnią obowiązki obywatelskie.

Dnia 26 grudnia utworzył się nowy gabinet ministrów na zasadach koalicyjnych. W skład jego wchodzi 3 socjaldemokraci (p. p. Michał Birżysko, Aug. Januajtis, Józef Paknys) 2 socjaliści ludowcy demokr. (Michał Słezewicz, Jan Wilejszys) 2 chrześ. demokraci (Wold. Czarnecki, Aleksander Stulginski) 1 związkowiec (Piotr Leonas) 1 przedstawiciel od żydów (Jakób Wygodski) 1 białorusin socjalista (Józef Woronko) 1 przedst. postępowych narodowców (Józef Tubelis) i 3 bezpartyjni (Michał Velykis, Jan Szimolunas, Jan Szimkus).

Prócz wymienionych, w skład gabinetu ministrów wchodzi: Zygm. Starkus (chrześ. demokr). Sym. Rozenbaum i Nachman Rachmilewicz (przedst. żydów) 2 przedst. postępowców, ministrowie Marcin Yczas i Aug. Voldemaras znajdują się w składzie delegacji zagranicą.

Rząd tymczasowy opiera się na szerokich warstwach społeczeństwa; od niego też oczekuje zaufania i paparcia i w tym celu zwołuje dnia 16 stycznia ogólnokrajową Konferencję, by wspólnie z przedstawicielami całej Litwy rozpatrzyć najważniejsze kwestje przyszłości Litwy.

Rząd Tymczasowy ma nadzieję że społeczeństwo Litwy z całych sił poprze jego prace, gdyż bez tego poparcia on nie w stanie jest podźwignąć ciężaru, który nań włożyła miłość Ojczyzny.

DEKLARACJA RZĄDU TYMCZASOWEGO.

Rząd Tymczasowy staje do pracy w ciężkich okolicznościach. Swoje zadania będzie musiał on urzeczywistniać nie w pomyślnych warunkach życiowych, lecz w kraju wycieńczonym przez wojnę, wyniszczonym przez władzę okupacyjną. W swojej pracy Rząd będzie się opierał na klasach pracujących i ma nadzieję, że kraj cały poprze jego wysiłki do odbudowy niepodległej, demokratycznej Litwy, w której wszystkie narodowości i wszystkie warstwy społeczne będą mogły porządkować i krzewić swój byt w jaknajlepszych warunkach.

Rząd Tymczasowy uznaje równość wszystkich narodowości. W demokratycznej Litwie nie może być różnicy praw narodowości poszczególnych. W skład Rządu Tymczasowego wchodzi przedstawiciele wszystkich odłamów społecznych Litwy, zaczynając od socjal-demokracji i kończąc demokracją chrześcijańską. Rząd Tymczasowy ma w swoim składzie przedstawicieli białorusinów i żydów niema tylko przedstawicieli od polaków. Spodziewamy się jednak, że demokracja polska w Litwie uczyni to, czego wymaga kraj od każdego obywatela, od każdej narodowości w nim zamieszkałej. Spodziewamy się że działacze społeczeństwa polskiego, staną w szeregi pracowników nad budową wspólnego gmachu naszej Ojczyzny i pomogą nam w zakładaniu trwałych fundamentów wolnej, niepodległej i demokratycznej Litwy.

Cały nasz kraj jest usłany organami czasowego samorządu: komitetami parafjalnymi, becirkowymi, powiatowymi i radami miejskimi. To jest oporą Rządu Tymczasowego i to da możliwość urzeczywistnienia przedsięwziętych zadań.

Najważniejszym zaś zadaniem Rządu Tymczasowego jest to—doprowadzić kraj do Sejmu Ustawodawczego, który ustali formę rządu w Litwie i przeprowadzi cały szereg reform socjalnych.

Na pierwszym planie przed nami stoi reforma agrarna i zabezpieczenie bytu robotnikom. Rząd Tymczasowy będzie dążył do tego, by małorolni i bezrolni zostali obdzielni ziemią. Rząd Tymczasowy, uważając, że ziemia powinna należeć do tych, czylih rąk pracą jest uprawiana, dołoży starań, aby w czasie najbliższym bezrolnym i małorolnym drogą ustawodawczą byłyby oddane ziemie państwowe jak również i te ziemie wielkich posiadłości ziemskich, których właściciele sami nie są w stanie uprawiać.

Sprawy pracy i robotnicze nie będą postawione w drugim rzędzie spraw państwowych. My stawimy je w szereg tych kwestji, które muszą znaleźć rozwiązanie niezwłocznie, gdyż w naszym kraju ochrona pracy szczególnie zaś pracy rolnej, pozostała daleko od innych krajów.

Rząd Tymczasowy będzie usiłował w jaknajbliższym czasie przeprowadzić ustawy zabezpieczenia na wypadek choroby, poranienia i starości; jak również ochronę pracy przy odpowiedniej kontroli ochrony pracy, w której udział wezną również przedstawiciele organizacji robotniczych.

Rząd Tymczasowy uważa za swój obowiązek brać się wszelkich możliwych środków dla dostarczenia pracy tym, którzy jej nie mają. Rząd w najbliższym czasie przeprowadzi ustawę o skróceniu roboczego dnia do 8 godzin. Rząd Tymczasowy Litwy ma nadzieję, że wszystkie te reformy znajdą poparcie ze strony klasowych i profesjonalnych organizacji robotniczych, a więc i ze strony Rad robotniczych.

Rząd Tymczasowy uczyni wszystko, by straty wojenne zostały zwrócone. On przez swoich przedstawicieli wyłoży na kongresie pokojowym wszystkie te krzywdy, jakie zostały nam poczynione przez wojnę.

Rząd tymczasowy będzie przestrzegał, by własność państwowa Litwy nie była rozgrabiona, by urządzenia kolejowe i maszyny nie zostały wywiezione, lecz pozostały w naszym państwie. Rząd wyraża nadzieję, że obywatele kraju sami będą ochotnikami własność państwową, nie będą jej kupowali ani też nie pozwolą na sprzedaż i zniszczenie tego mienia państwowego.

Stajemy do pracy w czasach zamętu; musimy utrzymać w naszym kraju ład i porządek, organizować opór przeciw niebezpieczeństwu, które grozi dla Litwy ze strony. Ze Wschodu do naszego kraju wdzierają się nowi okupanci rosyjscy; oni wiozą z sobą swych urzędników, i przygotowują pociągi dla wywozu chleba z naszego kraju. Niosą oni nam głód i ponowne kajdany.

Po całej Litwie tułają się żołnierze w oznakach obcych naszemu krajowi i czekają tylko chwili, kiedy będą mogli stać przeciw niepodległości Litwy i demokratycznemu ustrojowi. Uchronimy się od anarchji, o ile będziemy budowali państwo na podstawach demokratycznych; zaś dla obrony granic Litwy organizujemy wojsko.

Wszystkie te prace mogą być dokonane tylko pod warunkiem skupienia wszystkich sił kraju. Zadne niebezpieczeństwo ze strony nie będzie nam straszne, o ile kraj będzie zorganizowany. W tym celu my svolujemy w Wilnie dnia 16 stycznia 1919 r. ogólną krajową Konferencję, która powinna wyrzec swoje słowo w najważniejszych kwestjach. Od komitetów parafjalnych, lub też od becirkowych, czy gminnych, wymagamy, by wybory do Konferencji zostały przeprowadzone w sposób demokratyczny.

Spodziewamy się że kraj dostarczy nam nietylko pracowników dla odbudowy państwa, lecz także i środków. Nasza polityka finansowa może opierać się przeważnie na bogactwie krajowym; na pożyczki zagraniczne nie powinniśmy zbyt liczyć. Podatki powinny być pobierane od wartości majątku; większe podatki należy na tych nałożyć, którzy wzbogacili się podczas wojny.

Użyjemy wszelkich środków do odbudowy gospodarki Litwy i jak najszerzej wykorzystamy tą siłę, którą wykazuje we wszystkich gałęziach gospodarki krajowej kooperacja.

Rząd tymczasowy skieruje wszystkie swoje usiłowania na poparcie naszych żądań w kongresie pokojowym i będzie wymagał połączenia wszystkich dzielnic Litwy ze stolicą w Wilnie i z dostępem do morza.

W oczekiwaniu poparcia i współdziałania, Rząd tymczasowy wzywa wszystkich obywateli Litwy do jednności i do pracy nad odbudową niepodległej, demokratycznej Litwy.

Prezes ministrów M. Słezewicz.

Zarz. ministerjum spraw zagranicznych

A. Janulajtis.

Minister spraw wewnętrznych

J. Vileišis.

Minister oświaty **M. Biržiška.**

Wice minister spraw wewn.

Z. Starkus.

Minister rolnictwa i dóbr państwowych

J. Tubelis.

Wice-min. komunikacji

Szymollunas.

Zarz. minister. spraw żywnościowych

i robót publicznych **J. Paknys.**

Minister handlu i przemysłu

J. Szimkus.

Wice-minister handlu i przemysłu

Nachman Rachmilewič.

Zarz. minist. finansów **Wold. Czarnecki.**

Minister obrony krajowej

M. Velykis.

Minister bez portfelu dla spraw białoruskich

J. Woronko.

Minister bez portfelu dla spraw żydowskich

Jak. Wygodski.

Minister bez portfelu **A. Stulginski.**

Powołanie ochotników do obrony Krajowej.

DO OBYWATELI LITWY!

Obywatele Już nieraz wrogowie Litwy pragnęli nałożyć na nas jarzmo na wieczne czasy, lecz Ojczyzna nasza jest niezwyciężoną. Żyje Ona!

Ujrzelśmy obecnie wszyscy jutrznię swobody; niepodległość Litwy niesie dla wszystkich wolność i szczęście; brońmy więc niepodległe nasze Państwo Litwy! Podajmy sobie w jedności ręce jak bracia, idźmy śmiało do walki, wszyscy, jak jeden mąż stańmy w obronie ojczyzny!

Litwa w niebezpieczeństwie!

Po ustąpieniu wojsk niemieckich wdarło się już do Litwy obce wojsko rosyjskie. Wstępuje ono odbierając od naszych mieszkańców żywność, żywiła i mienie. Wyprawie moskali towarzyszą — głód, łuny pożarów, krwi i łez potoki.

Stańmy w obronie Litwy! Dajmy dowód, że jesteśmy godni wolności, o którą walczyliśmy wieki całe; dzisiaj los Litwy jest w naszym ręku.

Nie zwlekajmy ani chwili — każdy, kto kocha Litwę, kto pragnie Jej wolności, każdy, kto oręż dźwignąć może, wступujmy wszyscy do obrony krajowej Litwy. Idźmy całymi zastępami ze wsi i z zaścianków, z miast i miasteczek, ze wszystkich okolic Litwy podążmy ku obronie wolności i Ojczyzny. Pierwsi śmiało stańmy do walki!

Mężnie i bez lęku, jak ojcowie nasi i pradziady zastąpmy wrogowi drogę, podejmując wyprawę w obronie naszej Matki Ojczyzny, w obronie Państwa Litewskiego.

Prezes ministrów **M. Sleżewicz.**

Minister obrony Krajowej **Velykis.**

Rząd tymczasowy Litwy powołuje wszystkich obywateli Litwy, którzy tylko mogą broń dźwigać, do obrony wolności i niepodległości Litwy i poleca natychmiast wstępować do pułków obrony krajowej.
Instrukcje i warunki przyjęcia są poniżej wskazane.

Prezes ministrów **M. Sleżewicz**

Minister obrony krajowej **Velykis.**

Warunki wstąpienia w obronę krajową Litwy.

1. Obrona krajowa Państwa Litwy podlega Rządowi Litwy i rozporządzeniom Ministra Obrony Krajowej.
2. Cała obrona krajowa jest organizowana na zasadzie dyscypliny wojennej.
3. Wszyscy ochotnicy są przyjmowani do obrony krajowej nie mniej jak na 1 rok. Czas służby może być przedłużony tylko przez wolną umowę z ochotnikami.
4. Wrazie zmniejszenia obrony krajowej lub w razie całkowitej demobilizacji ochotnicy mogą być zwolnieni i wcześniej, niż po upływie 1 roku.
5. Ochotnicy, którzy dla jakichkolwiek bądź przyczyn nie mogą odbyć służby przez 1 rok, mogą być na ich prośbę zwolnieni, lecz tylko za zgodą naczelnika sztabu przy ministerjum obrony.
6. Każdy ochotnik wstępując do obrony krajowej, daje zobowiązanie na piśmie, że on będzie bronił Państwa Litwy, będzie przestrzegał ustaw państwowych Litwy i spełniał rozkazy swego Rządu.
7. Rząd Litwy zapewnia każdemu ochotnikowi całkowite utrzymanie i 100 marek żołdu miesięcznie. Prócz tego rodzina ochotnika, o ile jest przez niego utrzymywana, otrzymuje miesięcznie 50 marek.
8. Państwo zapewnia byt rannym ochotnikom, którzy są niezdolni do pracy, jako też rodzinom żołnierzy poległych. Przepisy o zapewnieniu bytu będą wydane osobno.

Prezes ministrów **M. Sleżewicz.**

Minister obrony krajowej **M. Velykis.**

Instrukcje do powołania ochotników.

§ 1.

W celu uporządkowania werbunku ochotników do obrony krajowej, cała Litwa została podzielona na okręgi. Minister obrony krajowej mianuje specjalnych wojskowych naczelników okręgu.

§ 2.

Miejscami pobytu okręgowych naczelników wojskowych są: Poniewież, Szawle, Kėtynga, Taurąg, Kėjdany, Kowno, Ołta, Grodno.

W skład okręgu wchodzi pawiaty:

I. Okręg Olicki: Powiaty — 1) Olicki, 2) Sejneński, 3) Suwalski i 4) południowa część powiatu Marjampolskiego (były pow. Kalwaryjski).

II. Okręg Kowieński: 1) Koszedarski, 2) północna część powiatu Marjampolskiego, 3) Wykowszowski, 4) Władysławowski, 5) Szyrwinecki i 6) Małacki.

III. Okręg Taurągski. 1) Taurąg, 2) Skaudwile, 3) Rosjany, 4) Wieżajcie.

IV. Okręg Kėtyngowski. Pow.: 1) Kėtynga, 2) Siady, 3) Telsze.

V. Okręg Szawelski. Pow.: 1) Szawle, 2) Kurzany, 3) Okmiany i 4) Johaniszkiele.

VI. Okręg Poniewieński. Pow.: 1) Rakiszki, 2) Kupiszki, 3) Poniewież, 4) Birze, 5) Uclany, 6) Salgudyski.

VII. Okręg Kiejdański. Pow.: 1) Wiłkomierz 2) Kowno, 3) Kiejdany.

VIII. Okręg Wileński. Pow.: 1) Święciany i 2) Wilno.

IX. Okręg Grodzieński. Pow.: 1) Raduń 2) Li-da, 3) Planty, 4) Zdzięcioły, 5) Wołkowysk 6) Białowieża, 7) Bielsk, 8) Grodno, 9) Alekszyce, 10) Białystok 11) Sokółka.

§ 3.

Natychmiast prócz rejestracji komite'ów powołujemy wszystkich ochotników:

1) Do Kowna z powiatów: Władysławowskiego, Wyłkowyszkowskiego, Marjampolskiego, (części północnej) Roszedarskiego, Szirwinckiego, Malackiego.

2) Do Olity z powiatów: Suwalskiego, Marjampolskiego, (części południowej), Sejneńskiego i Olickiego.

3) Do Grodna z powiatów: Raduńskiego, Lidskiego, Planckiego, Zdzięciołskiego, Wołkowyskowskiego, Białowieżskiego i Bielskiego.

4) Do Wilna z powiatów: Wileńskiego i Świenckiego.

§ 4.

We wszystkich innych niewymienionych powiatach komitety (parafjalne, beclrkowe lub gminne) powinny natychmiast zarejestrować wszystkich, którzy chcą i mogą wstąpić w szeregi obrony krajowej i zatem czekać na rozporządzenie wojskowego naczelnika okręgu.

§ 5.

Spisy parafjalne (beclrkowe lub gminne) ochotników powinny być i natychmiast przysłane do naczelników powiatu.

§ 6.

Wszyscy zarejestrowani ochotnicy podlegają rozporządzeniom naczelnika powiatu.

§ 7.

Ochotnicy, powołani przez naczelników okręgowych, powinni mieć dobre buty, ciepłą odzież, i plecak, (podobny do niemieckiego rańca), jedną przemianą bielizny i żywności na 5 dni.

§ 8.

Każdy ochotnik powinien mieć przy sobie pasport, albo inny dokument zastępujący go.

Prezes ministrów *M. Szezewicz*.

Minister obrony krajowej *M. Velykis*.

Odezwa Wileńskiej Komendatury Wojskowej.

OBYWATELE WILNA!

Z całą Litwą z jej ludem łączą nas nierozwalne więzy, wspólna ziemia żywi nas, wspólnie sto lat z górą znośliśmy jarzmo niewoli i walczyliśmy o wolność.

Obywatele! Dziś błysnęła dla nas jutrznia swobody! Nasza Ojczyzna Litwa staje się niepodległym demokratycznym państwem, w którym wszyscy obywatele bez różnicy narodowości będą się cieszyć

szczyli równością i wolnością. Niepodległość Litwy niesie dla nas wszystkich dotąd uciskanych, swobodę i szczęśliwy byt! Podajmy więc sobie bratnią dłoń, stańmy w obronie Ojczyzny, gdyż

Litwa w niebezpieczeństwie!

We wschodnie kresy naszego kraju wdarło się już obce wojsko rosyjskie. Moskale przychodzą wysysać z Litwy ostatnie soki, a nam z łuną pożarów niosą głód, mordy i pożogę!

Stańmy wszyscy w obronie Litwy! Dajmy dowód, że jesteśmy godni tej wolności, o którą walczyliśmy wieki całe. Dzisiaj los Litwy jest w naszym ręku.

Obywatele, mężowie Litwy! Nie zwlekajmy ani chwili. Każdy kto kocha swą ziemię rodzinną, kto pragnie jej wolności, każdy kto oręż dźwignąć może, wступujmy wszyscy do szeregów obrony krajowej.

Mężnie i śmiało stańmy do walki, zastąpmy drogę wrogowi, który wdiera się przemocą do naszego kraju, zmierza do stolicy naszego państwa — Wilna.

Nie skalamy swego oręża bratnią krwią robotników Litwy, stajemy jedynie w obronie naszej Matki Ojczyzny, w obronie niepodległości naszego państwa.

Wszyscy, jak jeden mąż, staniemy w szeregach obrony krajowej i damy odpór natrętnemu wrogowi.

Wilnianie! Wojenna Komendantura Wileńska wzywa do ochotniczych pułków obrony krajowej wszystkich obywateli, bez różnicy narodowości. Sformowane będą oddziały poszczególne z komendą w języku polskim, białoruskim, litewskim i in.

Warunki przyjęcia są wskazane w specjalnej odezwie. Zapisy przyjmują się codzień od godziny 9 rano do 1 po poł. w Wileńskiej komendanturze, św. Jerska 36 w byłym gmachu Verwaltungu, na przeciw placu Łukiszskiego.

Niebezpieczeństwo zagraża wolności naszej i kraju—do bronil

Wileńska Komendantura Wojskowa.

Wybory do ogólnokrajowej Konferencji.

Komisja dla zwołania ogólnokrajowej Konferencji zwraca uwagę wszystkich obywateli Litwy, że dnia 16 stycznia w Wilnie odbędzie się ogólnokrajowa Konferencja. Dlatego wszystkie Komitety parafjalne, gminne (włości) powinni dnia 6 stycznia wszędzie przeprowadzić wybory delegatów do Konferencji; od Komitetów powiatowych powinni być wybrani delegaci dnia 9 stycznia, od miast zaś — 12 stycznia.

Do pracy więc wszędzie!

Komisja do zwołania Konferencji.

Uprasza się wszystkich, którzy wyjeżdżają z Wilna, wstąpić do redakcji i odebrać „Wiadomości Rządu Tymczasowego“ na prowincję lub zagranicę.